

Regler och riktlinjer för tillgodoräknande på grund- och avancerad nivå

1. Inledning

En students rätt till tillgodoräknande av studier, kunskaper och färdigheter regleras av högskoleförordningen.¹ Högskolan ska enligt förordningen pröva om en students tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande.

Rätten till tillgodoräknande är viktig ur flera aspekter. För studenten ökar möjligheten till studieplanering och förkortad studietid, samtidigt som studentmobiliteten gynnas såväl inom landet som mellan Sverige och omvärlden. Möjligheten att få sina utlandsstudier tillgodoräknade utgör en förutsättning för universitetets arbete för ökad internationalisering.

2. Begreppsdefinition

2.1 Tillgodoräknande

Universitetskanslersämbetet definierar ett tillgodoräknande som ett ”Beslut om att viss utbildning, kunskap eller färdighet förvärvad i yrkesverksamhet får ingå i kurs eller examen”². Det utgör ett erkännande av kunskaper och färdigheter som en individ redan besitter.³

2.1.1. Tillgodoräknande mot hel kurs

Tillgodoräknande mot hel kurs avser tillgodoräknande av kunskaper som motsvarar en hel kurs och alla lärandemål som ingår i den kursen.

2.1.2 Tillgodoräknande mot del av kurs

Tillgodoräknande mot del av kurs avser att studenten har viss utbildning eller kunskaper och färdigheter som motsvarar vissa av de lärandemål som ingår i kursen men inte alla. De lärandemål som studenten uppfyller kan rapporteras som avklarade moment i en kurs.⁴

2.1.3 Tillgodoräknande mot examen⁵

Tillgodoräknande mot examen innebär att en student tillgodogjort sig kunskaper eller färdigheter som kan ingå i den examen studenten studerar mot. Ett exempel på tillgodoräknande mot examen är ersättande av kurs. Ersättande av kurs beslutas av programledare för respektive program och hanteras i särskild ordning.

2.1.4 Tillgodoräknande av utlandsstudier

Tillgodoräknande av utlandsstudier innebär att en student som studerat en period utomlands kan tillgodoräkna dessa studier vid Karlstads universitet. Om studenten läst utomlands under en fri termin läggs resultatet för studierna utomlands in i examensbeviset när studenten ansöker om examen.

2.1.5 Tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet

Tillgodoräknande av annan utbildning än högskoleutbildning och yrkesverksamhet innebär att en student tillgodogjort sig kunskaper och färdigheter som motsvarar det innehåll och

¹ Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 6-8 §§

² <https://www.uka.se/download/18.7391c377159bc0155b8478/1487841859995/begreppsmanual-statistik.pdf>

³ Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande, SOU 2018:29, sidan 18

⁴ För vissa lärandemål finns det enskilda moduler på en kurs som det går att rapportera resultat på, andra lärandemål kan förekomma i flera moduler eller vara en del av en modul i en kurs.

⁵ Tidigare ”Ersättande av kurs” vid Karlstads universitet

de lärandemål som finns i kurser vid Karlstads universitet eller som kan ingå i den examen studenten studerar mot. Tillgodoräknandet kan rapporteras som hel kurs, del av kurs, eller mot generella högskolepoäng inom ämne.

2.2 Validering

En process som innebär en strukturerad bedömning, värdering och dokumentation samt ett erkännande av kunskaper och kompetens en person besitter oberoende av hur de förvärvats.⁶ På europeisk nivå beskrivs den i fyra separata steg: identifiering, dokumentering, bedömning och erkännande (certifiering). Validering är den process som ska användas när student helt eller till delar återoppar kunskaper och färdigheter som studenten tillgodogjort sig i yrkesverksamhet.

2.3 Generella högskolepoäng

I de fall det inte finns en kurs som motsvarar det tidigare lärandet kan vi besluta att tillgodoräknandet ska rapporteras som generella högskolepoäng inom ett ämne.

3. Vad kan tillgodoräknas

3.1 Tillgodoräknande av högskoleutbildning

Om en student vid en högskola i Sverige⁷ har genomgått viss högskoleutbildning med godkänt resultat, har studenten rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildning vid Karlstads universitet. Detta gäller dock inte om det finns en väsentlig skillnad mellan utbildningarna.⁸

Detsamma gäller studenter som gått igenom viss högskoleutbildning som uppräknas i 6 kap. 6 § andra stycket i Högskoleförordningen.

En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning än den som avses i 6§ om de kunskaper och färdigheter som studenten återoppar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak motsvarar den utbildning de är avsedda att tillgodoräknas.⁹

3.2 Tillgodoräknande av uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning får tillgodoräknas som högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå, under förutsättning att uppdragsutbildningen uppfyller samma kvalitetskrav som ställs på motsvarande högskoleutbildning.¹⁰

3.3 Tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet

En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning eller motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats genom t.ex. yrkesverksamhet.¹¹ Den samlade, faktiska, kompetens som en individ har oberoende av hur, när eller var den har utvecklats ska bedömas, även kallat reell kompetens.

⁶ Skollagen 2010:800

⁷ Universitet eller högskolor som staten är huvudman för (bilaga 1 HF) eller enskild utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt UKÄ (<https://www.uka.se/kvalitet-examenstillstand/examenstillstand/beslutade-examenstillstand.html>)

⁸ 6 kap. 6 § första stycket Högskoleförordningen

⁹ 6 kap. 7 § första stycket Högskoleförordningen

¹⁰ Förordning om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor (2002:760) §§ 6 och 7.

¹¹ 6 kap. 7 § Högskoleförordningen

3.4 Tillgodoräknanden beslutade av en annan högskola

Om en student tidigare har fått vissa kunskaper eller färdigheter tillgodoräknade som högskoleutbildning vid en annan högskola och önskar att få samma meriter tillgodoräknade som meriter vid Karlstads universitet ska ärendet prövas utifrån de ursprungliga meriterna.¹²

3.5 Tillgodoräknande av utbytesstudier

Om en student vid Karlstads universitet studerar utomlands under en period kan studenten få dessa studier tillgodoräknade vid Karlstads universitet.

Studenter som reser inom ett utbytesprogram ska redan innan utbytesstudierna påbörjas göra en förhandsbedömning av sina planerade studier. Denna förhandsbedömning görs i ett s.k. Learning Agreement, vilket upprättas för varje utresande utbytesstudent. Efter avslutade utbytesstudier ska studenten ansöka om tillgodoräknande, i samband med ansökan ska studenten skicka med det Learning Agreement som upprättats. Resultatintyg från värdlärosätet tillsammans med Learning Agreement utgör underlag för tillgodoräknande av kurser utomlands.

4. Ansökan och handläggning

4.1 Vem har rätt till prövning?

För att kunna ansöka om tillgodoräknande krävs att man är student¹³ och student är en ”person som är antagen till och bedriver högskoleutbildning”¹⁴. Detta innebär att det inte är möjligt att ansöka om tillgodoräknande förrän personen är antagen och bedriver utbildning vid Karlstads universitet. Universitetet har inte rätt att begränsa en students rätt till prövning av tillgodoräknande enbart av den anledningen att det förflutit lång tid sedan studenten registrerades på en kurs vid universitetet.¹⁵

4.2 Handlingar

4.2.1. Ansökan om tillgodoräknande av tidigare högskolestudier

För att en ansökan om tillgodoräknande ska kunna behandlas måste den innehålla dokumenten resultatintyg, kursplan och litteraturlista som styrker studentens tidigare utbildning.

Av ansökan ska det också framgå kurskod för den kurs som studenten vill tillgodoräkna sig mot och hur många högskolepoäng studenten vill tillgodoräkna sig. Om studenten endast vill tillgodoräkna sig ett eller flera moment av en kurs ska det framgå vilka moment detta är.

4.2.2 Ansökan om tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet

För att en ansökan om tillgodoräknande av annan utbildning eller yrkesverksamhet ska kunna behandlas måste den sökande styrka tidigare meriter genom dokumentation. De tidigare erfarenheter som den sökande vill åberopa i sin ansökan måste vara skriftliga och de erfarenheter, t.ex. yrkeslivserfarenhet, som den sökande hänvisar till ska styrkas av en annan person än den sökande. Till ansökan skall också den sökande bifoga en skriftlig självvärdering mot kursens eller delkursens lärandemål.

¹² Överklagandenämndens beslut 2006-05-19, reg. Nr 41-329-06

¹³ Högskoleförordning (1993:100), 6 kap. 8§

¹⁴ <https://www.uka.se/download/18.7391c377159bc0155b8478/1487841859995/begreppsmanual-statistik.pdf>

¹⁵ Jfr. Överklagandenämndens beslut 2008-04-11, reg. Nr 41-180-08

4.3 Komplettering

Om ansökan inte är komplett får studenten en möjlighet att komplettera sin ansökan. Detta sker genom en förfrågan via e-post där det framgår vad som saknas. Studenten har fyra veckor på sig för att inkomma med kompletterande uppgifter. Sista datum för komplettering framgår även av kompletteringsbegäran. Om studenten inte inkommit med komplettering inom dessa fyra veckor bedöms ansökan på tillgängligt underlag. Komplettering kan också ske genom t.ex. en intervju med studenten eller på annat sätt som beslutsfattare bedömer relevant.

5. Bedömning av tillgodoräknande

5.1 Prövning utifrån målen

Prövning av tidigare utbildning eller yrkesverksamhet för tillgodoräknande ska alltid ske med utgångspunkt i målen för den aktuella utbildningen. Målen för utbildningen anges i högskolelagen, i högskoleförordningens bilaga 2 samt i utbildnings- och kursplaner för den aktuella utbildningen.

Att pröva tidigare kunskaper mot utbildningens mål innebär inte att sättet som färdigheterna är inhämtade på är avgörande utan hur väl de inhämtade kunskaperna svarar mot målen för den aktuella utbildningen.

5.2 Beräkning av högskolepoäng för tillgodoräknande av studieprestation vid utländskt universitet

Om det vid det utländska universitetet finns ett system för att uttrycka studiernas omfattning motsvarande det svenska poängsystemet ska det systemet användas för omräkning till svenska högskolepoäng. Om normalstudietidsbegrepp inte finns sker beräkning av en termin eller ett läsårs rimliga poäng genom att beräkna poäng som en del av den totala summan poäng som en examen inom den aktuella utbildningen ger.¹⁶

5.3 Betygssättning vid tillgodoräknande

Tillgodoräknad högskoleutbildning betygssätts inte, utan den examinerande högskolans betyg gäller. I de fall en student fått tillgodoräkna sig kunskaper och färdigheter som en del av en kurs och ett slutbetyg ska sättas på kursen avgör examinator hur de tillgodoräknade delarna ska värderas, med utgångspunkt i kursplan och betygskriterier. Annan utbildning eller kunskap förvärvad genom yrkesverksamhet betygssätts ej.

6. Beslut om tillgodoräknande

6.1 Beviljande

Beslut om beviljande skrivs in i blankett, av beslutet ska framgå vilka av studentens tidigare meriter som har tillgodoräknats mot vilka delar av den nya kursen.

6.2 Avslag

Beslut om avslag skrivs in i blankett, motivering av beslutet ska tydligt framgå på blanketten.

---

¹⁶ Detta innebär att det totala antalet poäng som krävs för en viss examen i det utländska universitetet divideras med det antal terminer som det tar att uppnå fordringarna för den aktuella examen om man studerar på heltid. Om t.ex. en utbildnings normalstudietid är tre år för motsvarande 120 credits motsvarar det 20 credits per termin.

6.3 Avslag och beviljande i samma ärende

Beslut om avslag och om beviljande skrivs in i samma blankett. Av beslutet ska det framgå vilka av studentens tidigare meriter som har tillgodoräknats mot vilka delar av den nya kursen samt vilka delar av ansökan som avslagits. Motivering till avslagsbeslutet ska framgå på blanketten.

7. Övrigt

7.1 Dokumentation av beslut

All hantering av tillgodoräkningen sker i studiedokumentationssystemet Ladok och där dokumenteras också all information i ärendet. Under ärendets gång ska alla steg som sker utanför Ladok (t.ex. kontakt med studenten) dokumenteras löpande som noteringar av ansvarig.

Om studentens ansökan beviljas dokumenteras detta genom att den aktuella kursdelen tillgodoräknas och en kopia av beslutet laddas upp i ärendet. Vid ett beviljande avslutas ärendet automatiskt i Ladok.

Om studentens ansökan avslås ska beslutet skickas till studenten tillsammans med en besvärshänvisning. En kopia av beslutet ska laddas upp i Ladok i studentens ärende så att det finns dokumenterat tillsammans med ärendet. En notering om vilket beslut som har fattats och att studenten informerats om beslutet görs i samband med att ärendet avslutas. Detta gäller även i fall där en del av studentens ansökan beviljas och en del avslås. Om en student överklagar ett beslut ska alla handlingar i ärendet diarieföras i diariet för Karlstads universitet.

7.2 Överklagande

Ett beslut om tillgodoräkning av utbildning eller yrkesverksamhet kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.¹⁷ Överklagan ska vara skriftlig. I skrivelsen ska den sökande ange vilket beslut som ska överklagas, den ändring i beslutet som den sökande begär samt varför ändringen begärs. Överklagandet ska ställas till Överklagandenämnden för högskolan men skickas till Registrator, Karlstads universitet, 651 88 Karlstad. Skrivelsen ska ha inkommit till Karlstads universitet, inom tre veckor från den dag den sökande fick ta del av beslutet.

---

¹⁷ Högskoleförordning (1993:100) 12 kap. 2§ p. 3